

No. 17

NOTULEN

der

Openbare Vergadering

van de

Gemeenteraad van 's-Hertogenbosch

op vrijdag 28 december 1956

des namiddags te 3 uur.

Tegenwoordig:

Voorzitter: mr H. J. M. Loeff, burgemeester.

Wethouders: F. H. J. M. van den Eerenbeemt, N. Schuurmans, dr H. J. J. van Velthoven en G. A. Moerings.

Leden: J. Op 't Hof, A. H. S. Wiliemsen, W. W. Kaasjager, dr N. H. L. van den Heuvel, Chr. A. de Gier, Th. G. T. Jansen, mej. M. M. J. van Lanschot, H. Salfischberger, P. van Drunen, P. J. Heesakkers, J. B. M. van der Vliet, A. van Vugt, J. P. J. Cornet, H. A. Lucas, W. P. Veld, drs H. J. B. Aarts, J. A. C. Aarts, L. W. Wellens, mr F. H. M. Hamer, J. M. A. Foppele, J. J. M. van Halteren, J. M. van Engelen, drs F. A. van den Hout, P. M. Gielisse, P. A. Ph. Stevels, H. J. A. G. Heiligers en H. W. van Kempen.

Secretaris: M. Quint, gemeente-secretaris.

Afwezig: Mej. A. A. J. M. Tilman.

Mede tegenwoordig:

de navolgende familieleden van de secretaris:

de heer en mevrouw G. A. M. Eickholt-Quint;

de heer en mevrouw O. W. J. Quint-Langenhuijsen;

de heer H. M. M. Quint en zijn verloofde Mej. H. W. G. Hartveld;

de heer M. C. M. Quint en zijn verloofde Mej. M. A. C. Rovers;

de heer J. W. Quint, burgemeester van Brunssum, en zijn dochter Mej. H. Quint.

verder:

mr A. H. L. M. van der Marck, oud-gemeente-secretaris;

mr A. A. B. van Geelen, met ingang van 1 januari 1957 benoemd tot opvolger van de heer Quint;

en voorts:

de hoofden van de gemeentelijke diensten en bedrijven, de chefs der afdelingen en de dames en heren ambtenaren der gemeentesecretarie en van het kantoor van de gemeente-ontvanger van 's-Hertogenbosch.

ENIG PUNT VAN BEHANDELING:

Afscheid van de gemeentesecretaris, de heer M. Quint, die wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, op 1 januari 1957 de diens: der gemeente verlaat.

De voorzitter opent de buitengewone en plechtige raadszitting met gebed.

De voorzitter spreekt hierna als volgt:

„Geachte secretaris, geachte familie en dames en heren. Mag ik beginnen, secretaris, met u en uw geachte familie welkom te heten in deze raadzaal, in deze raadzaal waar

op het ogenblik plaats vindt, u hebt het zojuist bij de opening gehoord, een buitengewone en plechtige raadszitting waarin gij, secretaris, thans niet de pen behoeft te voeren maar onze eregast zijt. Daarbij zijt gij omringd — zoals gij ziet de raadzaal is vol — door zeer velen die kortere of langere tijd, meer direct of indirect, met u hebben samengewerkt. Een grote bijzonderheid is daarbij dat hier drie Bossche gemeentesecretarissen aanwezig zijn, nl., behalve u, uw hooggeachte voorganger mr Van der Marck en uw hooggeachte opvolger, reeds beëdigd, mr Van Geelen, voor wie gij, secretaris bijzonder grote waardering hebt. Secretaris, ik weet — we hebben het er de vorige week in de vergadering van burgemeester en wethouders nog over gehad — dat gij tegen deze buitengewone raadszitting hebt opgezien, ten eerste omdat dit is de laatste raadsvergadering die gij althans in de functie van secretaris zult meemaken, wat dus betekent het afscheidnemen van een ambt, wat u buitengewoon dierbaar was en ten tweede omdat gij, ik mag wel zeggen als drager van de gouden eenvoud, die gij uit Lithoyen hebt meegebracht en behouden er bezwaar tegen hebt, hetgeen toch zal moeten geschieden, om lof te oogsten. Geachte secretaris, mens zijn, dat betekent nu eenmaal leven en leven sluit in zich groeien en dus ouder worden en dat ouder worden brengt noodzakelijk met zich mede dat de mens eenmaal een leeftijd bereikt die hem het recht geeft om na gedane goede levensarbeid de verdere jaren die Onze Lieve Heer hem nog gunt zodanig in te richten dat rust boven arbeid de boventoon gaat voeren. Wie, nog gezond zijnde, op deze wijze die rust ingaat, die treedt weliswaar een nieuwe levensperiode in, die ongetwijfeld omschakeling en aanpassing vordert maar die dan toch als zodanig ongetwijfeld ook zijn eigen charme heeft. Lof te oogsten, secretaris, die niet verdiend is, is pijnlijk en is eigenlijk in wezen een vermomd verwijt, maar lof te oogsten, die wel verdiend is, is niet alleen de mens niet onwaardig maar, ik durf te zeggen, is de mens, die het verdient, nuttig, zoals ook een bekend spreekwoord het zegt: „Gerechvaardigde lof bevrucht de menselijke ziel gelijk milde regen de akker”. Bovendien gerechvaardigde lof helpt mede om het juiste ant-

woord te vinden op de vraag, die elke conscientieuze man, zoals gij ook zijt, zich ongetwijfeld na gedane levensarbeid stelt: Heb ik de talenten die O.L. Heer mij gegeven heeft goed gebruikt, waarbij juist het bevestigende antwoord zoveel vreugde aan de rust, die men dan gaat nemen, zal geven.

Secretaris, als u, thans met pensioen gaande, de rust die gij gaat nemen, aldus beschouwt, en de lof aldus wilt zien, dan kan het toch niet anders of deze buitengewone raadsvergadering moet een grote waarde en een grote betekenis voor u hebben.

Dames en heren, het gaat in ons leven dikwijls anders dan wij aanvankelijk hebben gedacht, dat wil zeggen dat velen in een levenspositie terecht komen, waarvan zij aanvankelijk zelfs nooit gedroomd hebben. Gij zult, secretaris, als kleine jongen spelende in dat zo landelijke Lithoyen — ik hoorde zojuist nog van u dat in die tijd Lithoyen 600 inwoners telde — herhaalde malen, wanneer men u vroeg „En jongen, wat wil je nu later gaan worden”, uw kinderfantasie hebben laten werken en dan met allerlei functies en waardigheden voor de dag zijn gekomen. Ik denk zo van schipper af — de Maas had zijn aantrekkingskracht — via veldwachter tot misschien zelfs paus toe. Ik geloof echter niet dat er toen ook bij geweest is gemeentesecretaris van Brabants hoofdstad en ik wil zelfs nog verder gaan. Toen gij na volontair geweest te zijn op de secretarie van Lithoyen, op het ogenblik ongeveer 43 jaar geleden, benoemd werd tot ambtenaar ter secretarie van Breda hadt gij natuurlijk uw aspiraties om die ambtelijke ladder verder op te klimmen maar ik denk dat gij ook toen er zelfs nog nooit aan gedacht hebt om ooit secretaris van Den Bosch te worden. En toch, geachte heer Quint, gij zijt het geworden. En als men dan vraagt: waardoor en hoe; dan is er slechts één antwoord op te geven: dat zijt gij geworden door eigen kracht en eigen middelen, dat wil zeggen omdat gij de talenten die O.L. Heer u gegeven heeft, niet alleen goed hebt gebruikt maar deze hebt vermenigvuldigd, omdat gij de eigenschappen die u naar geest en naar hart sieren hebt uitgedragen en op deze wijze uw eigen positie hebt veroverd wat toch het mooiste is wat men van een levenspositie kan getuigen.

Secretaris, gij kwaamt op 1 januari 1921, dus op het oogenblik praktisch 36 jaar geleden, in dienst van de gemeente 's-Hertogenbosch in de rang van hoofdcommies en gij werd onmiddellijk aangesteld tot chef van de afdeling Onderwijs, Personeel en Pensioensaangelegenheden, een afdeling welke oprichting zo noodzakelijk was geworden, gezien de vele arbeid die de gelijkstelling van het bijzonder onderwijs met het openbaar onderwijs gaf. Ik aarzel geen oogenblik te zeggen dat gezien hetgeen gij in deze functie meer dan 30 jaren hebt verricht én wat betreft uw zorg voor het lager-, het uitgebreid lager- en het voorbereidend hoger onderwijs alsmede het technisch onderwijs, én wat uw zorg aangaat voor personeels- en pensioensaangelegenheden, gij in deze de hoogste lof verdient. En als ik deze woorden „hoogste lof”, die geen vriendelijkheidsfase willen zijn maar die naar alle eerlijkheid zijn uitgesproken hier naar voren breng, dan hebt gij dit te danken, enerzijds aan uw grote algemene ontwikkeling en uw grote kennis speciaal van onderwijs-, ambtenaren- en pensioenwetten, een kennis — ik mag het gerust zeggen, dames en heren — die geleidelijk aan tot een bepaalde wetenschap was uitgegroeid, zoals ook blijkt uit dat lijvige boekwerk „De Onderwijswetgeving” dat gij destijds hebt gepubliceerd en dat als ik mij niet vergis thans de 10e druk beleeft en anderzijds aan uw buitengewoon grote plichtsbetrachting gesecondeerd door grote eenvoud, grote onkreukbaarheid, betrouwbaarheid en werkzaamheid. Dames en heren, het spreekt dus vanzelf dat een dergelijk ambtenaar, gezien ook zijn allroundheid als ambtenaar, ook spoedig het grote vertrouwen van het hele college van burgemeester en wethouders ging krijgen en dat hij direct een zeer graag gewilde adviseur was én van de burgemeester — ik heb dat mijn hooggeachte voorganger, de heer Van Lanschot bij wie gij in hoge ere stond, zo dikwijls horen zeggen — én van de secretaris én van de wethouders, daarbij tegelijkertijd in hoog aanzien staande bij al uw medeambtenaren, niet alleen van uw secretarie maar ook van de andere gemeentelijke diensten. En zoals het dan gaat, wanneer iemand op de eigen secretarie in hoog aanzien staat, dan gaat het direct spoedig naar buiten met het gevolg dat uw

naam ook een bijzonder goede klank ging krijgen in heel Brabant niet alleen, maar ook daarbuiten, zoals ook blijkt uit de vele commissies, onder andere rijkscommissies, waarin gij zitting hebt gehad of nog zitting hebt. En toen dan ook secretaris — ik mag het nog eens herhalen — direct na de oorlog, dat wil zeggen toen hier het Zuiden was bevrijd en het Noorden nog niet, de toenmalige Minister van Onderwijs, de heer Bolkestein, die toen nog in Londen zetelde, een — ik zou het willen noemen — wegwijzer nodig had in het toenmaals bestaande labyrint van de onderwijswetgeving, toen was het volkomen begrijpelijk, dat men de aandacht van de minister vestigde op de Bossche Quint, met het gevolg dat gij kort daarop naar Londen verhuisde om enige maanden lang in de ware betekenis van het woord de rechterhand van minister Bolkestein te zijn. Ik moet u eerlijk zeggen, secretaris — en thans spreek ik over mijn eigen Bossche burgemeesterstijd — dat we allen heel blij waren toen gij enkele maanden later toch weer veilig en wel op de Bossche secretarie zat, want wij vreesden destijds met grote vreze dat gij een deftig Haags ambtenaar zoudt gaan worden ten detrimente van de Bossche secretarie, zoals eigenlijk die mogelijkheid later bij twee opvolgende ministers van Onderwijs zich nog eens heeft herhaald. Waarde secretaris, er zou natuurlijk nog heel wat te zeggen zijn over uw persoon, over uw arbeid, heel wat over de moeilijke bezettingsjaren, die gij hebt meegemaakt, over uw evenwichtigheid, uw besluitvaardigheid, over de bindende kracht, die gij op deze secretarie altijd geweest zijt, over uw grote voorkomendheid tegenover iedereen, de raadsleden, het college van burgemeester en wethouders, de ambtenaren en allen, die hier op de secretarie kwamen, over uw groot verantwoordelijkheidsgevoel tegenover de ambtenaren, over uw echt menselijk optreden, maar ik zal dat niet doen, omdat er ook nog andere sprekers komen.

Op één ding wil ik echter nog gaarne extra de aandacht vestigen. Toen ruim drie jaar geleden uw hooggeachte voorganger mr Van der Marck wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd de dienst der gemeente ging verlaten en er dus een vacature kwam, toen was het zonneklaar,

dat niemand anders dan u voor de vervulling dezer vacature in aanmerking kwam. Gij waart toen 62 jaren oud. Het zal wel nooit in de geschiedenis der stad zijn voorgekomen, dat iemand van deze leeftijd werd geroepen tot het ambt van gemeentesecretaris, maar het zal in de stedelijke geschiedenis ook wel nooit zijn voorgekomen, dat zo unaniem en zo snel een voordracht door burgemeester en wethouders en een benoeming door de raad tot stand gekomen is, waardoor wij, ik kan het volmondig zeggen, een even voortreffelijke secretaris kregen in uw persoon als gij ruim dertig jaren een voortreffelijke chef waart geweest van de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel.

Bij uw secretarisschap is mij en de wethouders altijd opgevallen het uitstekend gefundeerd zijn van uw adviezen. Gij gaaft altijd een eigen mening weer, die gij ook — en ik heb dat steeds zo gewaardeerd — alleen prijs gaaft indien daar een beter gefundeerd oordeel tegenover stond, hetgeen uw adviezen juist zo bijzonder waardevol maakte. Gij hebt altijd onze vergaderingen uitstekend voorbereid en er het uwe toe bijgedragen om onze vergaderingen in een prettige sfeer te doen verlopen.

Het ambt van secretaris is de laatste jaren enorm geëvolueerd boven en buiten het weinige en sobere dat de gemeentewet van dit ambt zegt. Ik mag u dit zeggen, u hebt van deze evolutie altijd de juiste interpretatie gevonden én in uw arbeid én in uw persoonlijk optreden.

Laat ik u dan thans, nu gij van dit mooie ambt gaat scheiden, namens 's-Hertogenbosch zeer hartelijk dank zeggen voor alles wat gij gedurende die 36 jaren voor het welzijn van de stad en de burgerij in uw beide functies hebt gedaan. In die 36 jaren is Den Bosch u bijzonder lief geworden. Den Bosch is in die 36 jaren enorm uitgegroeid. In die uitgroei hebt gij ook uw aandeel gehad. Laat de dank, die wij u zo con amore brengen, een waar kleinood voor u zijn, dat uw „menselijke ziel ongetwijfeld thans moet bevruchten, gelijk milde regen de akker”. En laat dan dit kleinood, d.w.z. deze eerlijke erkentelijkheid u een grote steun zijn bij de rust, die gij thans gaat nemen, nu gij uw leven gaat inrichten zoals gij dit zelf wenst.

Secretaris, het is jammer, dat uw goede vrouw deze plechtige raadszitting niet heeft kunnen bijwonen. Ik weet, dat zij steeds met u heeft meegeleefd en dat zij steeds zoveel voor u heeft gedaan. Het zou ongetwijfeld ook een parel aan haar kroon zijn geweest. Maar met des te meer vreugde mogen wij hier uw kinderen begroeten, aan welke kinderen het goede voorbeeld van de vader niet is voorbijgegaan.

Waarde kinderen, ik ben er van overtuigd, dat deze plechtige raadszitting, die voor uw vader is belegd, niet spoedig uit uw geheugen zal vervagen. Blijft het voorbeeld aan hem nemen, blijft de rechte weg volgen, die uw vader altijd heeft gevolgd en weet, dat arbeid de mens adelt.

Secretaris, als ik zo juist con amore de erkentelijkheid van Den Bosch heb betuigd, namens burgemeester en wethouders, namens de raad, en namens de ambtenaren, dan willen wij zo gaarne ook enige gestalte aan die dank geven. Het is daarom dat ik met grote vreugde hier kan vermelden, dat de gemeenteraad in zijn vergadering van de vorige week besloten heeft u te vereren met de zilveren penning van deze stad. Ik reik deze met zeer groot genoegen aan u uit en ik zou willen zeggen: leg hem thuis op een goed zichtbare plaats, opdat gij hem vaak kunt zien want dan zal deze penning zoveel meer reliëf en warmte gaan geven aan de dank, die ik thans zo gaarne uitspreek.

Secretaris, ik heb zojuist gezegd, dat gij thans uw leven kunt gaan inrichten zoals gij dit zelf wenst en de rust nemen die gij wenst en ik heb toen ook gezegd, dat er voor de periode die gij thans ingaat enige omschakeling en aanpassing nodig zou zijn. De raad wil u deze omschakeling en aanpassing gemakkelijk maken en daarom wil de raad u thans present doen een complete tape-recorder. Wij weten van uw dochter, dat dit uw hartewens was. Ik kan hem thans niet aanbieden, daar hij op het ogenblik hier in functie staat opgesteld. De bandopname zal een mooie herinnering zijn aan deze plechtige raadszitting. Het zal later voor u een genoegen zijn deze opname nog eens te kunnen beluisteren.

Secretaris, tenslotte nog dit. Als gij wat langer dan 3 jaren secretaris had kunnen zijn dan had ik u op deze grond zo

gaarne voorgedragen voor een hogere Koninklijke onderscheiding als die, welke reeds thans uw borst siert. Niemand beter dan gij kent in dit opzicht de bestaande richtlijnen. Helaas is het mij dus niet mogelijk geweest, dames en heren, om onze scheidende secretaris op deze gronden voor een Koninklijke onderscheiding voor te dragen. Maar... secretaris, uw verdiensten hier voor de Bossche gemeenschap zijn zo groot, dat niet-tegenstaande uw slechts 3-jarig secretariaat, de voordracht toch zo sterk is kunnen worden gemaakt, gezien wat gij al meer dan 32 jaren in andere functies hebt gedaan, dat ik met grote vreugde kan mededelen, dat het H.M. de Koningin heeft behaagd u te bevorderen tot Officier in de orde van Oranje-Nassau.

Ik feliciteer u van ganser harte met deze alleszins verdiende onderscheiding, u persoonlijk en uwe kinderen. Dit officierschap mag thans ook een uitwendig teken zijn, welke verdiensten gij u voor de Bossche gemeenschap hebt vergaard.

Ik spreek van ganser harte de hoop uit, dat gij nog vele jaren in de allerbeste gezondheid de verdere ontwikkeling van onze mooie gemeente zult blijven volgen — u weet er staat nog zeer veel op stapel — en doe dit dan in de wetenschap, dat de naam van de gemeente-secretaris Quint én wat zijn persoon én wat zijn arbeid betreft in de meest dankbare herinnering hier zal blijven voortleven. (Applaus).

De voorzitter verleent hierna het woord aan de heer Van Vugt, oudste raadslid der gemeente 's-Hertogenbosch.

De heer V a n V u g t spreekt als volgt:

„Mijnheer de secretaris, geachte familieleden, burgemeester, dames en heren. Na de opsomming van al de goede hoedanigheden van de secretaris, door de voorzitter van de raad, zal het mij buitengewoon moeilijk vallen daar nog iets aan toe te voegen.

Evenwel ben ik er van overtuigd, dat datgene wat hier vandaag gesproken wordt recht uit het hart komt.

Toen ik werd aangezocht om namens de raad, als nestor van de raad, het woord tot u, secretaris, te richten bij uw afscheid als gemeentesecretaris in verband met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd heb ik dit met grote voldoening aanvaard.

Ik zou kunnen volstaan met een terugblik op de raadsvergadering van 14 oktober 1953, in welke vergadering u als gemeente-secretaris werd geïnstalleerd. Het viel mij op, dat u er bij deze installatie op wees, dat het wel een hoge uitzondering zou zijn, dat iemand op 62-jarige leeftijd tot gemeente-secretaris wordt benoemd, waarop de burgemeester antwoordde, dat dit inderdaad maar zelden en misschien nog nimmer gebeurd was, maar dat juist het feit, dat de gemeenteraad u ondanks uw leeftijd toch had willen benoemen tot secretaris dezer gemeente des te meer het eervolle dezer benoeming voor u had geaccentueerd, omdat de gemeenteraad op voorstel van burgemeester en wethouders aldus had willen bekronen de loopbaan van een der ambtenaren, die meer dan 32 jaren een sieraad was van de gemeente-secretarie.

Secretaris, gij hebt uw taak altijd met grote liefde en ambitie vervuld. Bovendien hadt gij een grote liefde voor onze stad, die zo duidelijk tot uiting is gekomen toen gij een prachtige functie op het departement van Onderwijs, die u aangeboden werd, niet hebt aanvaard.

U bent altijd een bekwaam en plichtsgetrouw ambtenaar geweest. Wij hebben als leden van de raad zeer dikwijls van uw deskundige adviezen kunnen profiteren. Het is mede daarom, dat ik gaarne heb voldaan aan het verzoek bij uw afscheid het woord tot u te richten.

De raad heeft gemeend het niet alleen bij woorden te moeten laten, maar u ook een stoffelijk blijk van zijn grote erkentelijkheid te moeten schenken. Het is daarom, dat ik u hierbij, namens de raad, deze ets aanbied. Ik hoop, dat zij een waardige plaats in uw woning zal mogen innemen.

Moge de Almachtige God u het voorrecht schenken nog vele jaren van een welverdiende rust te kunnen genieten." (Applaus).

Alvorens het woord te verlenen aan de secretaris zegt de voorzitter het navolgende:

„Secretaris, de raad heeft u thans een persoonlijk geschenk gegeven en ook de wethouders en ondergetekende stellen het uitermate op prijs om daar ook een persoonlijk geschenk onzerzijds bij te doen en mogen wij u thans aanbieden, ik kon dat

natuurlijk niet eerder doen, het kleine draagkruisje van het Officierschap van de Orde van Oranje-Nassau. Wil dit zien als een duidelijk bewijs van de grote vriendschap, die wij u toedragen en die wij u in de toekomst ook ongetwijfeld zullen blijven toedragen. Secretaris mag ik dat namens de wethouders en mijzelf u overhandigen. (Applaus).

De voorzitter verleent vervolgens het woord aan de gemeente-secretaris, de heer Quint. Deze spreekt als volgt:

„Mijnheer de voorzitter, mag ik beginnen met een woord van eerbiedige dank te spreken aan Hare Majesteit de Koningin, dat Zij mij heeft willen verlenen deze hoge onderscheiding van Officier in de Orde van Oranje-Nassau en in die dank wil ik gaarne betrekken die autoriteiten die daartoe de voorstellen hebben gedaan en adviezen hebben verstrekt, waarbij ik dan toch in de eerste plaats moet denken aan u, mijnheer de voorzitter, die ongetwijfeld hiertoe het voorstel hebt willen doen. Ik moet U zeggen, mijnheer de voorzitter, dat mij dit zeer verrast heeft en dat ik hierdoor zeer getroffen ben.

Mag ik dan vervolgen, mijnheer de voorzitter, met u van harte dank te zeggen, voor de zeer vriendelijke en zeer waaraderende woorden, die u aan mijn adres hebt gesproken bij gelegenheid van mijn afscheid als secretaris van deze gemeente. Het geschenk, dat u mij namens de gemeente hebt aangeboden, het prachtige geschenk, zal ik gaarne aanvaarden als een aandenken aan de langdurige en prettige werkkring in dienst van de gemeente 's-Hertogenbosch en het zal voor mij steeds een herinnering blijven aan de tijd, dat ik werkzaam mocht zijn in dienst van deze mooie stad. Ik wil daar onmiddellijk aan toevoegen een woord van dank aan de heer Van Vugt, die mij met zulke vriendelijke woorden heeft toegesproken en zijn woorden heeft vergezeld doen gaan van een geschenk in de vorm van deze ets. Ongetwijfeld, mijnheer Van Vugt, zal deze ets een waardige plaats in mijn woning krijgen en het zal mij ook dikwijls herinneren aan de prettige samenwerking met de raad. Ik mag hier tegelijkertijd wel een woord van dank spreken aan de leden van de gemeenteraad, die hiermee hebben willen uitdrukken de vriendschap, die ook

tussen u allen en mij steeds heeft bestaan. Mijnheer de voorzitter, u hebt het straks reeds gezegd, het was in 1913, dat ik, na eerst als volontair ter secretarie in Lithoyen te zijn werkzaam geweest, in Breda werd benoemd tot ambtenaar ter secretarie en in 1921 op 1 januari, dus op dit ogenblik zes en dertig jaar geleden, aanvaardde ik mijn functie in de gemeente 's-Hertogenbosch. Het zijn dus, mijnheer de voorzitter, zes en dertig jaren in Den Bosch en drie en veertig ambtelijke dienstjaren. U hebt straks nog even aangeroerd dat ik, toen ik volontair ter secretarie was van Lithoyen, toch zeker wel niet voorzien zou hebben dat ik eens ooit secretaris van de gemeente 's-Hertogenbosch zou worden. Neen, mijnheer de voorzitter, ongetwijfeld niet, mijn aspiraties gingen zeker niet zover. Ik mocht, mijnheer de voorzitter, indertijd de keuze doen tussen onderwijzer worden of op de secretarie gaan werken. Ik heb dat laatste gekozen en deze keuze was voor mij toen helemaal niet moeilijk. Misschien zou het moeilijker zijn geweest als ik toen reeds kennis had genomen van een gedicht dat dezer dagen onder mijn ogen kwam, maar dat toch vijftig jaar geleden al geschreven werd door een misschien zwartgallige collega-secretaris en waarvan de eerste regels begonnen:

- „Hebt ge wel ooit een mensch ontmoet
- „Wiens aardsche lot zoo naar is,
- „Als dat van iemand, die zich noemt
- „Gemeente-secretaris?

Mijnheer de voorzitter, als ik dat toen had gelezen, op die jeugdige leeftijd, dan had me dat misschien wel zodanig beïnvloed, dat ik een andere keuze had gemaakt, maar dat zou mij in mijn leven heel erg gespeten hebben. Ik moet U zeggen, mijnheer de voorzitter, ik heb mij altijd zeer aange trokken gevoeld tot het werk van de bestuursambtenaar, omdat daarin ligt het dienen van het algemeen belang. En dat algemeen belang dienen dat heeft men in mijn leven gegrepen; ik mag U wel zeggen: ik heb dat met zeer veel genoegen gedaan en het heeft mij ook niet meer losgelaten tot op de dag van vandaag. Mijnheer de voorzitter, en vandaag zal ik het dan althans in mijn functie van gemeente-secretaris wel moeten loslaten. Ongetwijfeld heb ik met Gods hulp, want

niets gebeurt door de mens zonder de hulp van God, een mooie ambtelijke carrière kunnen opbouwen. Ik werd hier op negenentwintigjarige leeftijd benoemd tot hoofdcommies ter secretarie, chef van de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel, wat voor mij betekende het aanvaarden van een verantwoordelijke werkring, waarbij ik dus voor een gedeelte de taak van het gemeentebestuur mee mocht helpen uitvoeren. Ik heb dat drie en dertig jaar lang met heel veel genoegen gedaan. Maar ik ben wel buitengewoon dankbaar, dat men mij ook in de gelegenheid heeft gesteld, om daarnaast nog andere werkzaamheden te verrichten en met andere aangelegenheden in aanraking te komen. Vooral is dat geschied nadat ik in 1927 tot plaatsvervangend secretaris werd benoemd. Deze functie bracht mij nog meer dan als chef van de afdeling Onderwijs in aanraking met de gemeentesecretaris, de heer Van der Marck. Bij zijn afscheid en ook bij mijn installatie heb ik tot uitdrukking mogen brengen, dat ik zo veel aan de heer Van der Marck, aan de omgang en aan de samenwerking met de heer Van der Marck te danken heb. Ik wil hier nog eens verklaren, dat hij mij ten volle en overvloedig gelegenheid heeft gegeven om deelgenoot te zijn van zijn grote gaven van geest en hart. En ik mag op dit ogenblik wel zeggen, dat ik daaraan met grote dankbaarheid zal blijven terugdenken. Voorts denk ik hier aan alle ambtenaren, waarmee ik in al die tijd heb samengewerkt, zowel de ambtenaren van de secretarie als de ambtenaren van het kantoor van de gemeente-ontvanger en van de diensten en bedrijven. Ik hoop daarop straks nog even te kunnen terugkomen. In mijn ambtelijke dienst heb ik in Breda met drie en in 's-Hertogenbosch — de oorlogsjaren uitgezonderd — met twee burgemeesters mogen samenwerken. De burgemeester, die aan mijn benoeming heeft meegewerkt en die dus mijn eerste burgemeester in 's-Hertogenbosch was, was de heer mr F. J. van Lanschot. Van burgemeester Van Lanschot heb ik zeer veel mogen leren en ik heb daarom aan hem ook zeer veel te danken. De betekenis van deze burgemeester voor de stad 's-Hertogenbosch behoef ik niet te schetsen: die is reeds zo dikwijls beschreven, dat die aan iedereen bekend is. Maar ik

mag hier wel met nadruk verklaren, dat ik aan de samenwerking met deze onvergetelijke burgemeester met grote dankbaarheid en eerbied zal blijven terugdenken. Het was in 1953 dat de gemeenteraad op voorstel van burgemeester en wethouders mij benoemde tot gemeente-secretaris. U hebt straks reeds gezegd, dat dit geschiedde op een leeftijd van twee en zestig jaren, hetgeen slechts zeldzaam zal voorkomen; misschien komt het zelfs niet meer voor. Maar dat de raad toen unaniem, op het voorstel van burgemeester en wethouders, deze voor mij eervolle benoeming heeft willen doen, dat stel ik op de allerhoogste prijs en ik wil nu nog tot uitdrukking brengen, dat ik de raad van harte dank voor het grote vertrouwen, dat hij toen in mij gesteld heeft en ik hoop in deze drie jaren dat mij gelegenheid werd gegeven om deze functie uit te oefenen, dit vertrouwen ten aanzien van de raad ook niet beschaamd te hebben.

Mijnheer de voorzitter, aan de heren wethouders met wie ik de laatste jaren vrijwel dagelijks in aanraking kwam breng ik gaarne mijn allerhartelijkste dank voor de spontane en hartelijke wijze waarop zij mij steeds zijn tegemoetgetreden, voor het groot vertrouwen dat zij altijd in mij hebben gesteld en voor de persoonlijke vriendschap, die ik van ieder hunner steeds heb mogen ondervinden.

Mijnheer de voorzitter, met u heb ik ruim elf jaren mogen samenwerken, een samenwerking waaraan nimmer iets heeft ontbroken. U zijt, dat is bekend, de grote stuwkracht in het gemeentebestuur en uw energie en activiteit stimuleert ieder die met u en uw werk in aanraking komt. Ik prijs mij gelukkig, dat ik het voorrecht heb gehad met u zo nauw te mogen samenwerken, vooral in een functie die een voortdurend contact met u eiste. U hebt mij steeds uw vertrouwen geschonken en ik ben zeer dankbaar gestemd, dat ik de eer en het voorrecht heb mogen hebben onder uw leiding werkzaam te zijn geweest in dienst der gemeente 's-Hertogenbosch.

In het in 1952 verschenen boek „Het nieuwe Brabant” schrijft ir Buskens in zijn schets over oude en nieuwe steden het volgende over 's-Hertogenbosch: „De stad heeft met grote stuwkracht een nieuwe periode ingeluid, waarin de economi-

sche welvaart de culturele centrumfunctie gaat ondersteunen. Het huidige stadsbestuur is zich de taak van de hoofdstad van het gewest bewust en voert deze uit met groot élan onder de bezielende leiding van burgemeester Loeff." Welnu, mijnheer de voorzitter, hieraan heb ik niets toe te voegen. Moge de stad 's-Hertogenbosch, bestuurd onder uw voortvarende leiding, door een eendrachtig en krachtig samenwerkend gemeentebestuur een grote toekomst tegemoet gaan onder Gods beste zegen. Dit wens ik van ganser harte." (Applaus).

De voorzitter sluit hierna de plechtige en buitengewone raadszitting en verleent het woord aan de vertegenwoordiger der ambtenaren, de heer Herrings, referendaris ter gemeente-secretarie.

De heer Herrings spreekt hierna, namens de ambtenaren ter secretarie, als volgt:

„Mijnheer Quint, geachte familie, mijnheer de burgemeester, dames en heren. Na de eminente rede van onze burgemeester en de hartelijke toespraak van de heer Van Vugt, waaruit u, mijnheer Quint, wel de grote waardering van de raad en van het college van burgemeester en wethouders zal zijn gebleken voor de wijze waarop gij uw taak als secretaris, de eerste en voornaamste ambtenaar der gemeente volgens Thorbecke, hebt vervuld, alsmede voor de ontelbare andere diensten door u aan de gemeente bewezen voorheen in uw functie van chef der afdeling Onderwijs en Personeel ter secretarie, is het met een enigszins bezwaard gemoed, dat ik naar voren tred en van de gelegenheid, welke mij geboden wordt, gebruik maakt om een kort afscheidswoord tot u te spreken, mede namens de ambtenaren ter secretarie, de gemeente-ontvanger en de ambtenaren van diens kantoor, welke vrijwel allen ook hier aanwezig zijn. Op de allereerste plaats zij het mij echter vergund u namens ons allen de hartelijkste felicitaties te mogen aanbieden met de zo juist door de burgemeester aan u uitgereikte hoge Koninklijke onderscheiding, terecht ons inziens, verdiend, waarbij wij tevens de hoop mogen uitspreken, dat deze onderscheiding nog vele jaren uw borst zal mogen sieren. Tevens acht ik mij gelukkig ook een van de eersten te mogen zijn om onze hartelijke gelukwensen

te kunnen uiten met de u toegekende erepenning in zilver van onze stad, hetwelk een prachtige bekroning voor u is op uw levenswerk. Waar uw grote verdiensten, mijnheer de secretaris, door de burgemeester, derhalve door de bril van de magistratuur, reeds zo treffend zijn gekenschetst, zal ik mij, hetgeen ook in de lijn ligt, in hoofdzaak beperken tot onze verhouding tot u in uw huidige functie als hoofd van de secretarie en tot die in het verleden als chef van de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel. Ik heb persoonlijk het voorrecht gehad, mijnheer Quint, uw zes en dertigjarige trouwe dienst aan de gemeente 's-Hertogenbosch van nabij geheel te mogen medemaken, waaronder een tiental jaren waarin tussen ons beiden het nauwste contact is geweest, hetwelk denkbaar is, toen wij n.l. met ons beiden het gehele personeel van de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel uitmaakten, u als hoofd van de afdeling en ik als commies ter secretarie.

Indien ik mij in het verleden had voorgesteld en gehoopt eens te mogen samenwerken aan de dienst der gemeenschap met iemand, die zich geheel kon vereenzelvigen met de hoge belangen, welke hij mede moet voorstaan en zijn taak als zodanig aanvoelt als een roeping, welke zijn leven tot een nuttig en welbestede leven maakt, mag ik O.L. Heer wel heel erg dankbaar zijn dat ik in uw school ben opgevoed. Steeds heb ik in u gezien, gedachtig het woord: „Indien het „Gemeen” u roept, besorgt het als Uw eigen”, dat ge uw scherpe verstand gepaard liet gaan aan een grote trouw, toewijding en liefde voor het belang van de stad, welke ons allen zo dierbaar is, ja zelfs aan alle gemeenschapsbelangen ook buiten deze communititeit. Die trouw en toewijding kwamen bij u voort, naar ik altijd merkte, uit innerlijke drang. Wat ons allen, juist in uw persoon, altijd zo heeft getroffen was, psychologisch gezien, de gewetensvolle, plichtsgetrouwe, rustige, gewone mens, die zijn ambt liefhad, de betekenis van zijn werk begreep en er naar streefde om te dienen. Dit alles maakte u tot een voorbeeld voor elke ambtenaar, ja zelfs voor iedere mens. De ambtenaren en u konden elkaar onder allerlei omstandigheden vinden, van uw bezonken oordeel en uw wijze raad hebben zeer velen een groot profijt gehad. Immers gij

waart altijd bereid aandacht te schenken aan een probleem, hoe groot of klein ook, en wij hebben u leren kennen als een zeer sociaal voelend mens.

Van nabij heb ik mogen meemaken, mijnheer Quint, hoe gij in de grootste objectiviteit ten opzichte van de gemeente en haar ambtenaren onderling, een objectiviteit en een eerlijkheidsbetrachting, welke bij ieder respect moest afdwingen, steeds op de bres stond voor de behartiging van de materiële belangen van het personeel, terwijl gij u ook altijd voor de ideële zijde hebt beijverd.

Een opsomming van uw vele talenten zal ik hier achterwege laten. Ik zou er toch vergeten te noemen. Het zij mij echter vergund op één eigenschap van u de schijnwerper te mogen plaatsen, omdat men deze eigenschap zo zelden aantreft en deze zowel voor de gemeente als voor ons ambtenaren van zo'n onschatbare waarde is. De liefde voor alles en allen bergt in zich de eenvoud en, mijnheer Quint, gij verstondt de kunst om u tussen ons te bewegen als een onzer beste collega's niet alleen, doch tegelijk met een vriendschap, welke het zaad was voor het ontstaan en behouden van een innige band van saamhorigheid en collegialiteit onder de secretarie-ambtenaren, terwijl tegelijk aan uw persoonlijkheid op de plaats welke gij innaamt, hetzij als chef van de afdeling Onderwijs en Personeel en later als hoofd van dienst, niet alleen niet de minste afbreuk werd gedaan, doch integendeel de waardering en hoogachting daarvoor groter werd en steeds meer groeide. Het kan dan ook geen wonder genoemd worden dat u zich thans nog buitengewoon interesseert voor het in de laatste tijd zo actueel geworden thema over de menselijke verhoudingen. Bij uw 25-jarig ambtsjubileum heb ik uitvoerig uitdrukking mogen geven aan de dank van het personeel voor alles wat gij in het verleden voor dit personeel zijt geweest. Gaarne benadruk ik dit nogmaals. Bij uw benoeming tot gemeente-secretaris mocht gij dan ook de overtuiging bij u dragen, dat de ambtenaren uw benoeming unaniem van harte toejuichten. En thans is het voor mij een grote voldoening u de verzekering te kunnen geven, dat hoe hoog onze verwachtingen ook gespannen waren, gij voor ons nog meer zijt geweest dan wij ons hadden

voorgesteld. Gij waart in de ware zin des woords onze chef als hoofd van dienst, onze collega en tevens onze vriend.

Voor mij staat het vast, mijnheer Quint, dat de gemeente-secretaris in grote mate zijn stempel drukt op de secretarie.

En waar u bovendien gedurende de lange tijd, welke de heer Van der Marck gemeente-secretaris was, diens rechterhand zijt geweest, hetgeen deze bij zijn afscheid ook nog heeft opgemerkt, durf ik onomwonden te verklaren, dat de goede naam, welke de gemeente-secretarie dezer stad geniet, alsmede de uitstekende verhoudingen, welke onderling alhier bestaan, voor een zeer groot deel ook aan u te danken zijn. Ook hiervoor mag op deze plaats onze grote erkentelijkheid aan u niet worden onthouden.

Namens alle ambtenaren moge ik bij deze mijlpaal, helaas de laatste in uw ambtelijke loopbaan, aan onze bewondering uitdrukking geven voor de wijze waarop gij al die jaren uw stuwende en dienende taak, ook voor ons, hebt verricht. Wanneer ik hier het woord „mijlpaal” in de mond neem, dan denk ik aan de zeer vele malen waarop wij allen in de trouwzaal bijeen kwamen ter gelegenheid van een of andere herdenking en bij welke gelegenheid u ook steeds het woord voerde. Bij een dezer gelegenheden hoorde ik u in uw openingswoord zeggen, dat die bijeenkomsten meestal een heugelijk feit betroffen, doch dat er ook wel eens een bijeenkomst werd gehouden, waaraan een weemoedige kant was verbonden en dat was dan wanneer het een afscheid betrof van een onzer. Thans zijt gij het middelpunt van een dergelijke bijeenkomst en, jammer genoeg, ook een met een weemoedige zijde. Maar de tijd gaat voorbij, zegt de volksmond, doch deze vergist zich; de tijd blijft en wij zijn het die voorbijgaan. Voor ieder onzer breekt dit ogenblik aan en thans is voor u het moment genaderd, waarop althans het officiële contact tussen u en ons zal worden verbroken. Het afscheid zal u zwaar vallen. Ik weet het. Doch, mijnheer Quint, dit is wederkerig het geval. Wat uw werk betreft is er op het gebied van het administratief recht voor u nog zoveel te doen, ik heb het u zelf horen zeggen, en daar hebt u zich zeker op voorbereid, het werken zit u in het bloed. Doch wij zijn er ook van overtuigd,

dat gij onze gemeente, waaraan gij zoveel jaren uw beste krachten hebt gegeven in haar bestuursbeleid met belangstelling zult blijven volgen.

Bij dit officiële afscheid van uw ambtenaren echter hebben zij gemeend u naast hun ideële blijk van erkentelijkheid, hoogachting, dankbaarheid en vriendschap, nog een stoffelijk blijk van hun waardering te moeten aanbieden in de vorm van een kastje, waarop u uw radio kunt plaatsen en waarin wellicht tevens de u zo juist aangeboden tape-recorder een plaats zal kunnen vinden.

Wij spreken daarbij de hoop uit, dat dit geschenk in uw woning een welkome plaats zal mogen innemen.

Ook uw kinderen, mijnheer Quint, mag ik nog gaarne danken voor hun grote medeleven hetwelk zij altijd hebben betoond. Het is mij persoonlijk bekend hoezeer zij u dikwijls tot een grote steun zijn geweest, ook voor uw werk, in verband met de u ook in het verleden niet bespaarde zorgen, welke gij van Hem, die alleen weet, wat voor ons allen het beste is, te aanvaarden hebt gehad en die gij als oprecht goed christen ook als zodanig met moed wist te aanvaarden.

Mijnheer Quint, wij bidden God, dat Hij u nog vele jaren moge schenken in een goede gezondheid met deze kinderen, waarbij wij ons allen in uw blijvende vriendschap en belangstelling aanbevelen.

En mag ik dan in alle eenvoud, hetwelk toch het kenmerk is van het ware, besluiten met een variant op een coupletje van een afscheidsgedichtje, genomen uit het eenvoudige „Kriekende Kriekske”, dat luidt:

„Vergeet me niet, zo noemt zich het bloemke in de natuur

Zo spreekt het ons hierbinnen in dit afscheidsuur

Bij ons vaarwel, wat ik u bied, klinkt: „u vergeten doen wij niet.”

(Applaus).

De voorzitter verleent hierna het woord aan de heer ir Geurtsen, directeur van Gemeentewerken, die namens de hoofden van dienst, het woord tot de scheidende secretaris richt.

De heer Geurtsen spreekt als volgt:

„Mijnheer Quint, geachte toehoorders. Het is voor mij een grote eer, dat ik hier bij uw officiële afscheid een enkel woord mag spreken uit naam van de hier aanwezige hoofden van onderwijsinstellingen, van diensten en bedrijven en hun naaste medewerkers. Ik verzoek u aan te nemen, dat dit geen holle frase is, want wij zijn er ons wel degelijk van bewust, dat we hier afscheid nemen van een zeer bijzonder mens. Ik behoef hier niet nader op in te gaan, na alles wat hier deze middag al gesproken is. Neem van ons aan, mijnheer Quint, dat wij een leegte zullen vinden als wij hier op het stadhuis komen in de eerste tijd, omdat wij u hier zullen missen. Ten eerste om uw enorme kennis van zaken en de wijze waarop u ons altijd van voorlichting heeft gediend en ons hebt bijgestaan en ik mag wel zeggen misschien ons in onze nogal eens rare capriolen hebt weten te temperen, maar vooral door de buitengewoon sympathieke manier, waarop u ons altijd bent tegemoet getreden. Wij zijn u daarvoor oprecht dankbaar en wij verheugen er ons ten zeerste over en wij wensen u van harte geluk met de voortreffelijke onderscheidingen, die u vandaag gekregen heeft. Ook wij zijn ervan overtuigd, dat wanneer deze ooit verdiend zijn geweest, het dan toch wel op deze dag het geval is.

Wij kunnen ons heel moeilijk voorstellen, mijnheer Quint, dat u zult gaan rusten. Ik ben ervan overtuigd, dat u nog heel veel zult gaan doen. En de geruchten daarover hebben ons zelfs al bereikt. En ik zou u willen vragen of u van ons iets wilt aanvaarden, wat in de toekomst voor u misschien iets zal zijn waardoor u nog eens aan deze vrij uitgebreide schare van allerlei min of meer merkwaardige lieden, die hier het corps van hoofden van dienst in de lange jaren dat u hier geweest bent hebben uitgemaakt zult terugdenken. Wij hebben gemeend daarvoor het best deze vorm te kiezen; we zijn daarbij gesouffleerd, maar ik geloof, dat het toch wel toepasselijk is, want wij hebben al die tijd, de een in meerdere, de ander in mindere mate geprofiteerd van het licht, dat u heeft laten uitstralen; misschien dat u nu, nu u dan zogenaamd gaat rusten, profijt zult hebben van het licht, dat wij laten uitstralen en — u weet wij zijn op technisch gebied van

alle markten thuis en we hebben overal specialisten voor — de directeur van het Licht- en Waterbedrijf heeft voor u een prachtige bureaulamp uitgezocht en ik hoop, dat als u bij het licht van deze lamp uw verdere levensdagen zult vullen, dat u dan zo nu en dan eens aan ons, de hoofden van dienst en hun medewerkers, zult willen terugdenken.

En dan wens ik u nog vele jaren temidden van uw gelukkige kinderschaar toe in goede gezondheid en ik hoop, dat wij u nog dikwijls zullen mogen ontmoeten." (Applaus).

De v o o r z i t t e r verleent vervolgens opnieuw het woord aan de heer Quint, die het volgende zegt:

„Dames en heren. Nu ik voor de tweede maal in dit gezelschap het woord ga voeren, moet ik nog iets herstellen wat ik straks heb verzuimd. Op de eerste plaats, dat ik hier ook namens mijn kinderen u allen hartelijk dank zeg voor de vriendelijke woorden die tot mij en mijn gezin zijn gericht en de gevoelvolle woorden, die u, burgemeester, aan mijn overleden echtgenote hebt gewijd. Op de tweede plaats moet ik de raad nog van harte dank zeggen voor de wel zeer grote onderscheiding door mij de zilveren penning der stad toe te kennen. Dit zou in mijn stoutste dromen niet zijn opgekomen, maar nu mij dit is te beurt gevallen voel ik mij verplicht mijn zeer grote dankbaarheid daarvoor aan de raad uit te spreken. In de derde plaats, mijnheer de burgemeester, het geschenk, dat u met uw wethouders mij hebt willen geven door mij het draagkruis als Officier in de Orde van Oranje Nassau te willen aanbieden, ook daarvoor dank ik u, mijnheer de burgemeester, en u, heren wethouders, van harte, omdat ik daarin zie een bewijs van de goede samenwerking en een bewijs van de vriendschap, die ook in het college van burgemeester en wethouders steeds heeft bestaan.

Dames en heren, ik kom thans aan de beantwoording van de twee laatste sprekers.

En dan moet ik wel een hartelijk woord van dank zeggen aan het adres van de heer Herrings en aan de heer ir Geurtsen voor de vriendelijke en wel zeer vleierende woorden, die zij ten aanzien van mij hebben willen uiten. Zij beiden hebben hun woorden vergezeld laten gaan van het aanbieden van een

geschenk, een geschenk, dat ik zal beschouwen, zowel dat van de ambtenaren dat mij is aangeboden namens de ambtenaren der secretarie en ten kantore van de gemeente-ontvanger en dat van de hoofden van de diensten en bedrijven, als een bewijs van de vriendschap, die er steeds tussen ons heeft bestaan.

Ik zal mij stellig straks bij het zien van deze geschenken herinneren de aangename en zeer prettige samenwerking, die er steeds heeft bestaan en aan de tijd die ik in uw midden mocht werkzaam zijn.

Nu ik dan op het pant sta afscheid te nemen van de ambtenaren en van de hoofden van diensten, bedrijven en onderwijsinstellingen moet ik op de eerste plaats mijn grote dank uitspreken aan de hoofden van diensten, bedrijven en onderwijsinrichtingen voor de aangename samenwerking gedurende een lange reeks van jaren. Talrijk, de heer Geurtsen heeft het wel zeer vriendelijk willen zeggen, waren de contacten, welke ik met de hoofden van dienst had, niet. Maar deze contacten waren wel altijd van zeer aangename aard. De besprekingen waren steeds zakelijk en met volkomen waardering van ieders opvatting. Daarbij stond altijd, zowel van hun kant als ik dat van mijn kant heb getracht het gemeentebelang voor ogen. Gij, alle hoofden van dienst, gij hebt de zorg voor een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk beheer voor uw rekening. Ik weet, dat gij allen dit beheer voert met een groot verantwoordelijkheidsgevoel. Moge dit ook in de toekomst zo blijven.

Met de hoofden van de gemeentelijke onderwijsinrichtingen en met de oud-hoofden dezer inrichtingen had ik in het verleden in mijn functie van chef der afdeling Onderwijs veel aarakingen en ik mag hier getuigen dat ik nog steeds met groot genoegen terugdenk aan de tijd, dat wij samen het onderwijsbelang op deze wijze mochten behartigen.

Als ik dan kom aan de ambtenaren ter secretarie, de gemeente-ontvanger en de ambtenaren ten kantore van de gemeente-ontvanger dan weet ik hoe moeilijk mij dit afscheid valt en dan voel ik hoe hecht onze vriendschap was. Allereerst noem ik dan de ambtenaren, die met mij hebben samenge-

werkt op de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel. Op deze afdeling heb ik steeds op de meest aangename wijze met u mogen werken aan de aan onze afdeling toevertrouwde belangen. Er was, dit was althans mijn indruk, tussen ons een geest van vriendschap, collegialiteit en dienstbaarheid gegroeid, die ver uitging boven de gewone ambtelijke verhoudingen. Dit heeft mij het werk op die afdeling steeds bijzonder aangenaam gemaakt; mijn allerhartelijkste dank aan allen, die hieraan in al die jaren hebben meegewerkt.

Dan kom ik tot de hoofden van de afdelingen der secretarie, met wie ik vroeger als collega en later als secretaris zo dikwijls contact had. In de laatste jaren had ik met u allen veelvuldig besprekingen, vooral bij de voorbereiding van de vergaderingen van het college van burgemeester en wethouders. Bij deze besprekingen is mij altijd opgevallen uw uitgebreide kennis van de betreffende wettelijke bepalingen en voorschriften, uw helder oordeel en uw groot verantwoordelijkheidsgevoel. Uw deskundigheid hebt u altijd gesteld in dienst van de gemeente en ik dank u dan ook zeer hartelijk voor de aangename samenwerking en voor de vriendschap, welke ik in zo overvloedige mate steeds van u heb mogen genieten.

Verder denk ik aan alle ambtenaren van hoog tot laag, die ieder op zijn post met een deel van de taak van de gemeentesecretarie zijn belast. Waar gij ook uw taak vervult, gij zijt allen een onmisbare schakel in de keten van het werk, hetwelk voor het juist en goed bestuur van de gemeente noodzakelijk is. Hierbij wil ik zeker niet vergeten de concierge en de boden ter secretarie en het overige bedienend personeel. Zij hebben zich steeds beschikbaar gesteld op welk uur van de dag hun diensten ook werden gevraagd. Van harte dank ik hun ook voor de goede zorgen, waarmee zij steeds de secretaris hebben omringd en ik dank hun zeer voor de volle medewerking, die zij steeds hebben willen verlenen. Ik verklaar gaarne, dat door mij nimmer tevergeefs een beroep op hen werd gedaan.

Bij de aanvaarding van mijn functie als secretaris heb ik te kennen gegeven, dat ik er mij van bewust was, dat ik de mooie maar zware taak van secretaris niet zou kunnen uitoefenen zonder de onmisbare steun van alle ambtenaren. Mijne dames

en heren, ik kan hier met de hand op het hart verklaren, dat gij mij uw onmisbare steun en volle medewerking nimmer hebt onthouden, integendeel, u hebt mij deze geschonken in ruime mate en met een hartelijke vriendschap en collegialiteit. Ik weet zeker, dat gij deze onmisbare steun ook zult schenken aan de nieuwe secretaris, die hier tot mijn genoegen ook aanwezig is en die ik van harte gaarne eenzelfde hartelijke verstandhouding met u toewens als tussen ons steeds heeft bestaan. Ik heb, mijne dames en heren, in mijn afscheidswoord geen enkele naam genoemd; ik heb dit niet gedaan omdat gij allen zonder uitzondering, ieder in zijn eigen positie, volledig hebt medegewerkt om het vervullen van mijn taak te vergemakkelijken en te veraangenamen. Ik wil hierop echter twee uitzonderingen maken. De eerste uitzondering betreft de heer Wijnant. De heer Wijnant, administrateur ter secretarie, chef der afdeling Financiën, met wie ik veelvuldig contact had als eerste plaatsvervangend secretaris dezer gemeente, is op dit ogenblik, wegens ongesteldheid, hier niet aanwezig. Dit spijt mij zeer. Ik wil hem gaarne een afzonderlijk dankwoord zeggen voor de grote vriendschap, die ik van hem heb mogen genieten en voor zijn deskundige voorlichting, die hij steeds heeft gegeven. Ik wens hem van harte toe, dat God hem geve zo spoedig mogelijk een gezondheid, die het hem mogelijk maakt zijn taak hier weder te hervatten.

Op de tweede plaats wil ik noemen de heer Herrings. De heer Herrings, hij heeft het straks reeds gezegd, heeft indertijd met mij tien jaren samengewerkt op de afdeling Onderwijs, Pensioenen en Personeel. Daarna is met hem als collega, chef ener afdeling, de samenwerking altijd alleraangenaamst geweest en tenslotte ontmoet ik de heer Herrings weer als tweede plaatsvervangend secretaris. Mijnheer Herrings, een afzonderlijk woord van dank wil ik u hier toevoegen en voor uw medewerking en voor uw hulpvaardigheid, maar ook voor uw grote vriendschap, die ik zolang als ik in Den Bosch ben steeds heb mogen genieten.

Tot slot hoop ik, dat u allen, burgemeester, wethouders, raadsleden, hoofden van diensten, bedrijven en onderwijsinrichtingen en ambtenaren, nog vele jaren uw mooie werk

zult kunnen blijven verrichten in het belang van onze goede stad 's-Hertogenbosch.

Ik wens u gaarne Gods beste zegen toe, zowel voor u allen persoonlijk als voor uw gezinnen en voor uw werk.

Het moge u allen in alle opzichten wel gaan en ik blijf mij gaarne in uw aller vriendschap aanbevelen. (Applaus).

De voorzitter richt zich tenslotte nog tot de heer Quint met de woorden: „Mijnheer Quint, wij hebben dus thans afscheid van u genomen als gemeente-secretaris in functie maar wij nemen geen afscheid van u als mijnheer Quint, want wij hopen u nog dikwijls als oud-secretaris in grote vriendschap hier in ons midden te zien.”

De voorzitter sluit hierna de bijeenkomst en deelt mede, dat de heer Quint en zijn familie zich naar de oude trouwkamer zullen begeven teneinde aldaar te recipiëren.